

VEJBY-TIBIRKE SELSKABET FORMÅL OG MULIGHEDER

Af Jan Valmin.

Sigtet ved oprettelsen

Ved stiftelsen af Vejby-Tibirke Selskabet i 1966 satte man som formålsparagraf» virke for bevarelsen af Vejby-Tibirke-egnens særpræg, indsamle minder vedrørende egnens kultur og historie og oprette museum som hjemsted herfor, udgive publikationer af lokalhistorisk interesse samt varetage naturfredningsopgaver«.

Paragraffens indledende og afsluttende punkter var, trods den naturligt ukonkrete formulering, klare i deres sigte og vel også den primære årsag til, at så mange personer med det samme entusiastisk sluttede op om tanken og meldte sig ind i selskabet.

Lige så naturligt var det, at disse medlemmer, samt adskillige ikke-medlemmer, i tidens løb er blevet pessimistiske med hensyn til selskabets formåen og rådvilde med hensyn til dets konkrete indstilling, efterhånden som talentløse udstykninger opslugte smukke arealer, og der fra selskabets egen side fremkom forslag om anbringelse af amphiteater + kultur-drugstore på fredede arealer, parkanlæg med lineære stier i mosen og diverse andre muligheder for kulturbygværker af en skitseudformning, som i manges øjne harmonerede dårligt med et ønske om bevarelse af egnens særpræg.

Disse forhold og en genoplussen af avisinteressen for en vej gennem hegnet har i de sidste år medført en øget aktivitet ved selskabets repræsentantskabsmøder og generalforsamlinger, som har været positiv, fordi den vidnede om interesse for egnen hos mange, og fordi den medførte indmeldelse af nye medlemmer i ønsket om at kunne deltage i diskussionerne, men også i høj grad negativ, fordi den var udtryk for mistillid til selskabets ledelse og dens målsætning.

VEJBY-TIBIRKE ÅRB OG 1971-72

Situationen ved oprettelsen

For at vurdere hændelsesforløbet objektivt er det nødvendigt at tage de ydre omstændigheder med i betragtningen. Ved selskabets stiftelse etableredes et nært samarbejde med det fungerende sogneråd i Vejby-Tibirke kommune, og en af initiativtagerne til selskabet. Dervedende kommunesekretær K. Lund Aagaard, havde i 1960 for egen regning og af kærlighed og interesse for egnen udgivet Vejby-Tibirke Journalen, hvori han selv, under den rolige og overskuelige redegørelse for egnens forhold og fremtid, skriver:

»Nok vil man indtil videre have ubehageligheder med søndags- og endagsturister, der i mere eller mindre grad vil gribe forstyrrende ind, men når alt tages i betragtning, må det siges, at grundejerne kan være tilfredse med, at såvel Vejby strand som Tisvildeegnen skånes mod de store indgreb - og hvad der er endnu bedre, at Tisvilde Hegn forbliver den samme naturpark, den har været hidtil«. Både han, sognerådet og de øvrige bestyrelsesmedlemmer kunne gå ind i arbejdet med den betryggende fornemmelse, at problemerne i kommunen var overskuelige, man kendte hinanden, det foregik i de økonomisk glade tresser, og presset fra omverdenen var tilsyneladende kontrollerbart. Ud fra disse forudsætninger gik bestyrelsen i gang med arbejdet og koncentrerede sig om den presserende opgave at indsamle historiske fakta og minder fra egnen, at udgive årbøgerne og ikke mindst at etablere et museum og møde-hjemsted for selskabet.

Situationen nu

I de forløbne 6 år har de ydre omstændigheder ændret sig radikalt. Vejby-Tibirke kommune er blevet indlemmet i Helsingørskommune, og den økonomiske optimisme er vippet til sparsommelig forsigtighed. At Helsingørskommunes bystyre i den øjeblikkelige voksenbegejstring reagerede lidt som konfirmanden og ravrøret, og at Vejby-Tibirke Selskabet blev revet med i rusen og tænkte på kulturpaladser, er undskyldeligt, og at den efterfølgende kvalme fik alle festens deltagere til at betragte de indkøbte cigarer med rådvildhed, må betragtes som naturligt.

Situationen nu må i store træk siges at være den, at kommunen meget fornuftigt har besluttet at benytte det gamle kommunekontor i

VEJBY-TIBIRKE ÅRBOG 1971-72

Holløse til diverse almenyttige formål, bl. a. til bibliotek, at selskabet står som ejere til 2 arealer, som ikke foreløbig vil blive bebyggede med kommunalt støttede funktioner, som eventuelt kunne tage selskabets museumslokaler »på slæb«, at kommunen er ved at finde en økonomisk rimelig rytme, og at de over kommunen bestemmende instanser langsomt er ved at blive enige om konkrete langtidsplaner for hele egnen bebyggelsesmæssigt og vejføringsmæssigt.

Indsats nu

Ud fra ovenstående er det klart, at selskabet må tage beslutning om to ting. Først om den videre disposition for de to grunde og de dermed tilknyttede økonomiske og museums-mæssige problemer. Dernæst om selskabet primært skal beskæftige sig med den historiske side af formålsparagraffen og etablering af museum m. m., eller om hovedvægten skal lægges på registrering af de forskellige instansers planer for egnen, udarbejdelse af konkrete forslag og indsats for at påvirke udviklingen. Et sideløbende, effektivt fremstød på begge fronter vil med selskabets nuværende struktur arbejds-mæssigt være uoverkommeligt.

Mulighederne for indsats fremover

Hvis hovedvægten skal lægges på museumsarbejdet, bør bestyrelsen være sammensat af to former for specialister, de historisk interesse-rede og lokalkendte til at varetage indsamling og registrering af egnsminder af alle arter og de teknisk-juridisk kvalificerede til at programmere, projektere og realisere museumsplanerne. Det første punkt på dagsordenen for dette tekniske udvalg må være at bringe selskabets økonomiske fremtidsmuligheder i overensstemmelse med egnens barske prisniveau ved målbevidste indsamlinger og ihærdigt arbejde for opnåelse af offentlig støtte af forskellig art.

Hvis selskabets medlemmer mener, at det vil være mere påtrængende i første omgang at sørge for, at egnen omkring et fremtidigt museum ikke kommer til at stå i alt for voldsom kontrast til de i mu-seet fremviste minder om de forgangne dejligheder, må hovedparten af bestyrelsen bestå af folk med indsigt i de styrende instansers funktionsmetoder og med muligheder for tilstrækkeligt klart og overbevi-

VEJBY-TIBIRKE ÅRBOG 1971-72

sende at få lokale handelsinteressers og lokale politiske interessers fortalere til at indse, at mange ideer med øjeblikkelig fordel ofte er at ligne med oversavning af den gren, man sidder på. Disse bestyrelsesmedlemmer må kaste sig ud i at samle en så nøjagtig viden som muligt om det stade, de forskellige styrende instanser er nået til i planlægning for egnen, om de tilbageblevne, åbne arealers karakter og bedste udnyttelse fremover samt ved et nært samarbejde med kommunen om eventuelle private-offentlige interesser i at udnytte dem på anden måde. Efter at dette overblik er opnået (det må løbende ajourføres), må arbejdet bestå i at prioritere de sikkert mange ønsker om indsats og derefter påvirke de beslutningsdygtige i en heldig retning ved at udarbejde og forelægge en konstruktiv og gennemførlig plan eller alternativ plan, hvis der allerede er truffet dispositioner.

Nuværende planer

Da det ovenfor omtalte overblik kun kan nås ved en betydelig indsats af kyndige personer, og da de forskellige instanser i øjeblikket ikke helt er enige i egnens videre skæbne, må det her blive en meget ufuldkommen og summarisk redegørelse, men enkelte tendenser kan anes.

Amtsvejdirektoratet arbejder i retning af en indre »ringvej« parallelt med Nordsjællandskysten i varierende afstand herfra til fordeling af den kystsøgende trafik fra Storkøbenhavn og med stikveje ud til kystens offentlige arealer, så cykel- og ganglinier mellem kyst og sommerhuskvarterer generes mindst muligt af tværgående trafikårer. Stikvejene dimensioneres til i hovedsagen at tilgodese beboerne i egnen, og der er langtidspaner om etablering af et orienteringsskiltesystem, som på et tilstrækkeligt tidligt tidspunkt kan advisere endagsturisterne om, hvilke udflugtsstrande der allerede er fyldt op, og hvilke der bør stiles efter i stedet.

Egnsplanrådet foreslår i den nylig udkomne regionsplanskitse, at arealet nord for en linie mellem Helsingør og Ølsted ved Roskilde fjord etableres som udflugtsareal for Storkøbenhavn, og det skal nævnes, at der er en motorvej under projektering fra København til et punkt mellem Valby og Græsted. I regionsplanskitten slås til lyd for,

VEJBY-TIBIRKE ÅRBOG 1971-72

at den videre vækst af arealopædende sommerhusudstyknig i området skal standses og erstattes af spredte småenklaver af ferielejligheder, idet man anser dette for en rimelig feriemulighed for mange end den nuværende, hvor en familie beslaglægger ca. 1.000 m² hele året for at holde ferie tre uger. Dette postulat strider mod tendensen af stadig intensivere helårsbenyttelse i området.

Fra kommunal og fra lokalmerkantil side fremkommer med jævne mellemrum udtalelser, som viser et ønske om at gøre egnen til et internationalt turistcirkus med hoteller, lystbådehavne, mekaniske forlystelser m. m., som kan give egnen ry over hele verden, og en øget valutaveksling. Landliggerorganisationerne arbejder på at bevare status quo og angribes fra forskellig side for, at de hypper egoistiske kartofler, og i debatten om dette ikke helt usande argument glemmes det for ofte, at landliggere, fastboende og endagsturister har et ønske tilfælles, at både turen til og opholdet på egnen skal være en æstetisk nydelse.

Jan Valmin.